

Čína – Starobylé mesto Ping Yao

Oblasť mesta Ping Yao bola osídlená už v neolite a prvé dôkazy o opevnení tohto mesta pochádzajú z čias dynastie Západných Zhou (1100 – 771 pred n. l.). Mesto opevnili za čias vlády Xuana (827 – 782 pred n. l.), stalo sa sídlom prefekta a významným administratívnym strediskom za vlády dynastií Qin a Han. Rozvoj zaznamenalo najmä počas vlády cisára Hong Wu z dynastie Ming (1368 – 1644), keď ho rozšírili a obstavali novými mohutnými obrannými múrmi. Stalo sa ukážkou fortifikačného čínskeho umenia, pričom architektonické prvky a stavebno-technické konštrukcie odtiaľto sa potom uplatnili aj na iných miestach Číny.

Vyššie 2700-ročná história a urbanistická štruktúra mesta Ping Yao sa viaže na nivu pri sútoku riek Hui Ji a Liu Gen, na skoro štvorcovú plochu ohraničenú od roku 1370 až 6 km dlhými mestskými hradbami s výškou 6 – 10 m a šírkou základne 10 m, zužujúcej sa smerom nahor na 3 – 5 m.

Hradby spevujúce 72 masívnych bást. Do mesta sa vchádza cez 6 opevnených brán.

Skoro v strede mesta stojí typická čínska dvojposchodová Mestská veža, zrekonštruovaná v roku 1688, ktorá dosahuje výšku 18,5 m.

K najstarším kultúrnym pamiatkam však patria najmä chrámy, napríklad budhistický Chrám Zhen Guo so Sieňou 10 000 Budhov z 10. storočia, Konfuciov chrám s Hlavnou sieňou z 12. storočia, taoistický Chrám Qing Xu Taoist s Dračou sieňou, ktorá vyniká osobitným konštrukčným riešením trámov a stĺpov. K novým chrámom z 19. storočia patrí Chrám Šťastia, Chrám Mestského boha, Chrám Guan Yu.

Staršie sú viaceré verejné a administratívne budovy zo 14. – 19. storočia, vhodne umiestnené do celkovej staršej urbanistickej štruktúry mesta s blokmi obytných domov, osobitnú pozornosť si vyžaduje napríklad obydlie rodiny Lei.

Asi 6 km juhozápadne za mestskými hradbami stojí Chrám Shuang Lin, ktorý založili v 6. – 7. storočí a aj po renováciách v 12. a 19. storočí sa v ňom zachovali až 1500 – 2000 rokov staré prvky.

Starobylé mesto Ping Yao je súčasťou SD od roku 1997 (Neapol).

Kostarika – Chránený areál Guanacaste

Chránený areál Guanacaste vyhlásili dekrétom 20516 – MIRENEM zo 16. 8. 1989 a rozšírili 7. 2. 1994, pričom zaberá 3 národné parky: Santa Rosa, Volcán Rincón de la Vieja a Guanacaste. Súčasťou SD je aj samostatné menšie národné refúgium voľnej prírody Bahía Junquillal. Najväčšiu časť SD tvorí polostrov Pen de Santa Elena medzi zálivmi Golfo de Papagayo, kde zaberá aj morské ekosystémy a ostrovy Isla Murciélagos neďaleko pobrežia. Stredom polostrova sa tiahne výbežok pohoria Guanacaste Cordillera – Cerro Santa Elena.

V chránenom území prevažujú veľmi vlhké a vlhké tropické horské a podhorské lesy s prechodom do zmiešaných listnatých lesov s figovníkmi, dalbergiou, lueheou. Na savanách s fúzovcami rastú dreviny Curatella americana a Byrsonima crassifolia, miestami sa pripájajú lesy s dubom olejnatým. Pobrežné mangrové porasty striedajú pláže, mokrade a porasty flaškovníkov.

Na pláži Naranjo a Nancite v auguste až decembri vylieza z mora asi 250 tisíc korytnáčiek klásť vajcia. V morskom prostredí rozmanitosťou druhov vynikajú najmä ekosystémy korálových útesov okolo ostrovov.

Z cicavcov žije v lesoch jaguár americký, ocelot veľký, ocelot dlhochvostý, mačka jaguarundi, pekari bielostrý, pekari pásavý, mravenčiar štvorprstý, jeleník virgínsky, z opíc pavučiak stredoamerický, vrešťan pláštikový a malpa kapucínska.

Z asi 500 zaznamenaných druhov vtákov tu hniezdi ara vojenská, hoko hrčkatozobatý, šuan purpurový, kačica modrokridlá, plazožrút krikľavý a ďalšie. Pri ústiach riek žijú krokodíl americký a kajman okuliarný.

Z obdobia španielskej kolonizácie územia sa zachovala Hacienda Santa Rosa z rokov 1580 – 1600.

Chránený areál Guanacaste je súčasťou SD od roku 1999 (Marakéš).

Brazília – Atlantické lesy juhovýchodných rezervácií

SD zahŕňa 25 chránených území zaradených do kategórií IUCN I/a. a II. Patri medzi ne 6 ekologických staníc, 10 štátnych parkov, 1 štátny turistický park, 1 národný park, 1 čiastočnú rezerváciu prírodného dedičstva a 6 zón voľnej prírody – divočiny.

Ďalších 5 areálov chráneného životného prostredia tvorí ochranné pásmo (buffer zónu).

Hlavným dôvodom zaradenia územia do SD sú zachované ekosystémy pôvodných atlantických dažďových lesov a pridružených spoločenstiev so značnou rozmanitosťou druhov flóry a fauny, v závislosti na nadmorskej výške, expozícii, podloží, horninách, vodnom režime a oceáne.

Koruny stromov tu vytvárajú závoj vo výške 30 m a charakterizuje ich množstvo orchideí, bromélií, epifytov a lián. Na 1 hektár miestami pripadá až 450 druhov drevín, vydra, 20 druhov netopierov a niekoľko druhov opíc. Z asi 359 hniezdiacich druhov vtákov možno uviesť harpyu opičiarku, amazoňana červenochvostého, guana čiernočelého. Vo vodách jaskýň žije slepá ryba.

Na území SD s návštevnosťou až 1,3 milióna turistov ročne, objavili asi 50 archeologických nálezísk. Okrem Indiánov tu dnes žije aj populácia bantuských černochovo Quilombo. Rozloha celého územia je 1 691 750 ha (z toho ochranná zóna 1 223 557 ha).

Živočíšnu biómu reprezentuje 524 druhov cicavcov, 1 622 druhov vtákov, 468 druhov plazov, 517 druhov obojživelníkov a asi 3 000 druhov sladkovodných rýb.

Medzi 120 druhov cicavcov SD sa radí jaguár americký, ocelot veľký, pes praslivý, vydra, 20 druhov netopierov a niekoľko druhov opíc. Z asi 359 hniezdiacich druhov vtákov možno uviesť harpyu opičiarku, amazoňana červenochvostého, guana čiernočelého. Vo vodách jaskýň žije slepá ryba.

Na území SD s návštevnosťou až 1,3 milióna turistov ročne, objavili asi 50 archeologických nálezísk. Okrem Indiánov tu dnes žije aj populácia bantuských černochovo Quilombo. Rozloha celého územia je 1 691 750 ha (z toho ochranná zóna 1 223 557 ha).

Atlantické lesy juhovýchodných rezervácií sú súčasťou SD od roku 1999 (Marakéš).

Argentína – Archeologický a prírodný areál Alto Río Pinturas – Santa Cruz

Archeologický a prírodný areál Alto Río Pinturas – Santa Cruz zaberá jednu z najvýznamnejších lokalít pôvodného osídľovania Ameriky človekom, s ukázkami najstarších juhoamerických kultúr a starovekého umenia.

Rádiokarbónovou metódou sa zistilo, že tzv. Prvou skupinu ľudí (A) tu boli lám guanako s ukázkami skalného umenia z doby okolo roku 9300 pred n. l.

Druhú skupinu (B) z doby okolo roku 7000 pred n. l. tvorili najmä lovcí pštrosov – nandu pampových. V skalnom umení tejto skupiny prevláda znázorňovanie roztvorenej ruky, používanej ako šablóna. Táto kultúra sa okolo roku 3300 začína meniť a orientovať na schematické veľké štylizované postavy ľudí a na živočíchov. Zoomorfne a antropomorfne kresby sa postupne zdokonalili a vytvorili Tretiu skupinu (C).

Zakladatelia tejto finálnej kultúrnej etapy (lovcí a zberači) už začali používať aj červené farbivo (1300 pred n. l.), ktorým zvýrazňovali na maľbách postavy ľudí aj zvierat pampy, najmä lám. Kresby na bralách a skalách miestami tvoria „galérie“.

V sprístupnenej Jaskyni rúk vytvárajú sugestívne obrazce. Paleoklimatický výskum tejto jaskyne a vrstvy sedimentov v nej dokazujú jej osídlenie už okolo roku 11000 pred n. l. Národný kongres Argentíny 20. 7. 1993 vyhlásil jaskyňu za historickú národnú pamiatku. Každoročne tu usporadúvajú folklórny festival.

Viacero archeologických nálezísk objavili v kaňone rieky Río Pinturas. Ide o sídla lovcov a zberačov, ktorí už požívali „bolas“. Ide o predchodcov prvých ľudí kultúry Tehuelche v Patagónii.

Na lokalite SD zaznamenali výskyt 103 druhov vyšších rastlín, začlenených do 37 čeľadí, 18 druhov cicavcov, 45 druhov vtákov, 18 druhov plazov a 3 druhy obojživelníkov.

Archeologický a prírodný areál Alto Río Pinturas – Santa Cruz je súčasťou SD od roku 1999 (Marakéš).

Spracoval: RNDr. Jozef Klinda

